

ב"ה

פרשת ויקהל

וכל אשר נמצא אתו עצי שטים
ויקהל לה, כד.

עצי ארזים סמל לגאולתן של ישראל

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם גו' ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים ועורות אלים מאדמים ועורות
תחשים ועצי שטים וגו'.¹¹

ומפרש רש"י "ועצי שטים - ומאין היו להם במדבר, פירש רבי תנחומא, יעקב אבינו צפה ברוח הקודש
שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם, וצוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו
ממצרים".

וצריך להבין: פירוש זה – שכבר בירידתו למצרים הביא יעקב עמו ארזים כו' לצורך המשכן שעתידין לעשות
לאחרי מאתיים ועשר שנים – הוא על דרך הַקְדָּרָשׁ ("פירש רבי תנחומא"), ולכאורה, מהו ההכרח לכך
בפשוטו של מקרא, הרי יכולים לפרש בפשטות שלקחו עצי שטים מִתְּנַגְרֵי אומות העולם (שהיו בקרבת מקום
חנייתם), וכיוצא בזה!?

...והביאור בזה: מפשטות לשון הכתוב "ויקחו לי תרומה . . . תקחו את תרומתי . . . התרומה אשר תקחו
מאתם", משמע, שכל שלושה עשר (חמשה עשר) הדברים שנימנו בכתוב היו כבר בידם של בני ישראל
מקודם לכן (ולא שהוצרכו עכשיו לַיְלֵךְ ולחפש ולהשיג כו'), ובמילא, לא היתה חסרה אלא פעולת הַקִּיָּה
בלבד.

כי אם תמצי לומר שחלק מהדברים לא היה בידם, אלא הוצרכו לחפש ולהשיג (לקנות מתגרי אומות העולם וכיוצא בזה) – הַי ליה למימר ציווי זה בלשון כללי, נתינה או הַבָּאָה, וכיוצא בזה.

ועל כרחק צריך לומר, שכל הדברים שנימנו בכתוב היו כבר בידם וברשותם, ולא הוצרכה אלא פעולת הקיחה בלבד, ותוכן הציווי "ויקחו לי תרומה . . . וזאת התרומה אשר תקחו מאתם" – שמכל הדברים שבידם וברשותם תקחו רק את הדברים המנויים בכתוב.

ולכן, ...רש"י צריך להסביר ולבאר כאן – שהדברים המנויים כאן היו אכן בידם וברשותם של בני ישראל, ולא היו צריכים לחפש ולהביא ממקום אחר.

...אמנם עדיין נשאלת השאלה ...מהו אמנם גודל הַהֶכְרַח בפעולתו של יעקב אבינו בהבאת ונטיעת ארזים במצרים לצורך עשיית המשכן מאתיים ועשר שנים לפני הציווי דעשיית המשכן?!

והביאור בזה – מרמז רש"י (ב"ינה של תורה"¹²) בהזכירו את שמו של בעל המאמר, "רבי תנחומא": "תנחומא" הוא מלשון תנחומין. ולכן, "פירש רבי תנחומא" ש"יעקב אבינו צפה ברוח הקודש וכו', מכיון שענין זה מְהֵנָה נְחֻמָּתָן של ישראל.

כאשר בני ישראל נמצאים בגלות מצרים, במצב דקושי השעבוד, עד לגזירת "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו"¹³, וכו' וכו' – הרי, מלבד ה**הבטחה** ד"ואנכי אֶעֱלֶךְ גם עֲלֶה"¹⁴, שואבים הם עידוד ונחמה ב**ראותם בעיניהם ממש את עצי הארזים** שהביא יעקב ונטע במצרים, מכיון ש"צפה ברוח הקודש שעתידין לבנות משכן במדבר", "וצוה לבניו (ובניו לבניהם אחריהם, וכן הלאה) **ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים!**"

כלומר: עצי שטים לצורך עשיית המשכן גופא – היו יכולים אמנם להשיג גם באופן אחר, אבל, כדי שתהיה **נחמתן של ישראל** (ענינו של רבי תנחומא) – הוצרך יעקב אבינו להביא ארזים ולנטעם במצרים, ולצוות לבניו שיטלו עמהם כשיצאו ממצרים, כדי, שבמשך כל זמן גלות ושעבוד מצרים יהיו לנגד עיניהם עצי הארזים שנטע יעקב אבינו על מנת שיטלום כשיצאו ממצרים, היינו, שעצי ארזים אלה מסמלים וממחישין את גאולתן של ישראל.

ומכאן באים לענין של נחמה גם בנוגע לגלותנו זה האחרון: כשנמצאים בחשכת הגלות, "כל הגלויות נקראו על שם מצרים"^[1], ב"מדבר העמים"^[2], נחש שרף ועקרב וצמאון גו"^[3], חושך כפול ומכופל דעקבות משיחא – אומר רבי תנחומא, מנחם של ישראל, שאין להתפעל מחשכת הגלות, מכיון שיודעים שהתכלית והמטרה היא "לבנות משכן במדבר", היינו, לעשות ממציאות ה"מדבר" משכן ומקדש לו יתברך, דירה לו יתברך בתחתונים, עד לקיום הציווי "ועשו לי מקדש" כפשוטו, בבית המקדש השלישי, שבו יתגלה גם המשכן שעשה משה, משכן המדבר.

קטע משיחת ש"פ תרומה, רשימת השומעים בלתי מוגה. תו"מ ה'תשמ"ז ח"ב ע' 535

- [1] שמות כה, ג-ה.
- [2] ראה "היום יום" כט שבט.
- [3] שמות א, כב.
- [4] בראשית מו, ד.
- [5] ב"ר פט"ז ה.
- [6] יחזקל ב, לה.
- [7] דברים ח, טו.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגותו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה